

Sygn. akt II UK 504/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku W. Sp. z o.o.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

przy udziale zainteresowanej M. K.

o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lipca 2017 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 stycznia 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację „W.” Spółki z o.o. w W. (dalej jako płatnik składek) od wyroku Sądu Okręgowego w

W. z dnia 11 lutego 2015 r., oddalającego odwołanie płatnika od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 19 listopada 2012 r. odmawiającej wydania zaświadczenia potwierdzającego polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych dla M. K. (zwanej zainteresowaną), wykonującej pracę na terytorium Francji w okresie od 1 maja 2012 r. do 30 września 2012 r.

W sprawie ustalono, że płatnik jest agencją pracy tymczasowej posiadającą siedzibę w Polsce. Zajmuje się on wyszukiwaniem miejsc pracy, pozyskiwaniem pracowników i ich udostępnianiem, współpracując z przedsiębiorstwami we Francji, Niemczech i Polsce przez oddelegowanie im określonej liczby pracowników. Administracja, kadry, księgowość i marketing prowadzone są w Polsce. W tym celu płatnik zatrudniał w 2012 r. około 12 osób. Zainteresowana została zatrudniona na czas określony od 1 maja do 30 września 2012 r., wykonując w ramach umowy pracę na rzecz przedsiębiorcy francuskiego.

Dalej ustalono, że znaczna część obrotów płatnika w 2012 r. uzyskiwana była za granicą i tam zatrudniona była większość pracowników. W 2012 r. Spółka realizowała za granicą 32-51 kontraktów, natomiast w kraju - 10-12 kontraktów. Średnie obroty płatnika z tytułu działalności prowadzonej w 2012 r. w Polsce wynosiły 18%, zaś za granicą - 82-83%.

W tak ustalonym stanie faktycznym przyjętym za podstawę rozstrzygnięcia, Sąd odwoławczy podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji, że w świetle 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L Nr 166, dalej jako rozporządzenie podstawowe) i art. 14 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L Nr 284, dalej jako rozporządzenie wykonawcze) oraz treści decyzji A2 Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego z dnia 12 czerwca 2009 r. dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia podstawowego (dalej jako decyzja A2), dla uznania pracodawcy delegującego zatrudnianych pracowników do pracy za granicą za pracodawcę zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę, decydujące znaczenie

ma kryterium osiągania w kraju delegowania obrotu z prowadzonej działalności na poziomie co najmniej 25% całego obrotu. W tym zakresie Sąd odwoławczy odwołał się do poglądu wyrażonego w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r. zapadłych w sprawach II UK 550/13 oraz II UK 565/13 oraz z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 93/14, który w pełni podzielił. W rezultacie Sąd drugiej instancji uznał, że fakt prowadzenia przez płatnika administracji, kadr, księgowości i marketingu w Polsce, gdzie odbywa się również proces rekrutacyjny i wydawane są dokumenty związane z pracą, nie upoważnia do przyjęcia, że płatnik prowadzi w kraju znaczną część działalności. Decydujące znaczenie dla takiego przyjęcia ma bowiem generowanie co najmniej 25% obrotów w miejscu siedziby przedsiębiorstwa delegującego. Zdaniem Sądu odwoławczego, jakkolwiek taki próg nie wynika z aktów prawa powszechnie obowiązującego, to ma on racjonalne uzasadnienie w kontekście regulacji dotyczących zasad ustalania właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych. Dysproporcja obrotów osiąganych przez płatnika w kraju (18%) i za granicą (82%) jest tak duża, że w żadnym wypadku nie można stwierdzić, iż prowadził on znaczną działalność w Polsce.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 11 ust. 2 lit. a i art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 ust. 1 i 2 i art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, a także ust. 1 akapit 5 decyzji A2 przez ich błędną wykładnię i zastosowanie, w wyniku czego niezasadnie przyjęto, że płatnik w spornym okresie nie prowadził normalnej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czego następstwem było przyjęcie, że zainteresowana nie podlegała ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych; 2) naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, mianowicie: a) art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów w sposób pozbawiony wszechstronności w odniesieniu do okoliczności, czy wnioskodawca prowadził w spornym okresie normalną działalność na terenie Polski; b) art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c. polegające na niedostatecznym wskazaniu w uzasadnieniu wyroku faktycznych i prawnych podstaw rozstrzygnięcia, co uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу i przesłanek rozstrzygnięcia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego

wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie.

Przepisy będące materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia Sądów obydwu instancji były przedmiotem analizy Sądu Najwyższego w wyroku składu siedmiu sędziów z dnia 18 listopada 2015 r., II UK 100/14 (OSNP 2016 nr 7, poz. 88). W motywach tego wyroku wyjaśniono, że osiągnięcie obrotu w kraju siedziby na poziomie 25% może co najwyżej stwarzać domniemanie faktyczne, według którego przedsiębiorca „normalnie prowadzi działalność” na terytorium państwa wysyłającego w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, natomiast nieosiągnięcie tego obrotu wymaga analizy okoliczności określonej sprawy przy uwzględnieniu pozostałych kryteriów. Sformułowano w tym wyroku pogląd, że treść pojęcia „normalne prowadzenie działalności” w rozumieniu powołanego przepisu i wyjaśniającego je określenia „prowadzenie przez pracodawcę zazwyczaj znacznej części działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma on swoją siedzibę” (art. 14 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego), nie pozostawiają wątpliwości, że przy ocenie, czy pracodawca prowadzi normalną działalność, a zatem znaczną część działalności innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, należy uwzględniać wszystkie kryteria charakteryzujące jego działalność. Niedopuszczalne jest uznanie jednego kryterium - wysokości ponad 25% obrotu - za decydujące w tym sensie, że jego niespełnienie zwalnia instytucję właściwą bądź sąd z badania pozostałych cech charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Pierwszoplanowe znaczenie ma obiektywne ustalenie, czy przedsiębiorstwo faktycznie prowadzi w państwie swojej siedziby normalną, rzeczywistą działalność, zaś porównanie skali tej działalności w państwie siedziby i państwie miejsca wykonywania pracy przez pracownika delegowanego ma jedynie znaczenie pomocnicze. Jednocześnie, dla stwierdzenia, czy działalność ta jest znacząca we wskazanym sensie, instytucja właściwa i ewentualnie sąd powinny porównać liczebność personelu administracyjnego

pracującego w państwie członkowskim, w którym pracodawca ma siedzibę oraz w drugim państwie członkowskim, obroty w odpowiednio typowym okresie w każdym z państw członkowskich, których rzecz dotyczy oraz liczbę umów wykonanych w państwie delegującym i w państwie zatrudnienia delegowanego pracownika, przy czym kryteria te nie mają charakteru wyczerpującego, a ich wybór powinien być dostosowany do konkretnego wypadku.

Przenosząc powyższe na grunt sprawy, w której wniesiona została rozpoznawana skarga kasacyjna, należy stwierdzić, że Sąd drugiej instancji nietrafnie uznał, że uzyskiwanie obrotu poniżej 25% całkowitego obrotu przesądza o nieprowadzeniu normalnej działalności w państwie siedziby przedsiębiorstwa delegującego oraz że w takim wypadku zbędna jest całościowa ocena, przy zastosowaniu wszystkich uwzględnionych kryteriów, czy płatnik w spornym okresie prowadził faktyczną działalność w państwie wysyłającym.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz odpowiednio stosowanego art. 108 § 1 k.p.c.

r.g.